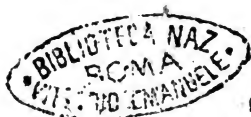
NICOLAI PAPINII BLAESENSIS M. D.

DE PVLVERE SYMPATHICO. DISSERTATIO

PATAVII, CIↃ IↃC XLVI.

Typis Cribellianis. Sup. permissu.

Perilluſtri Excellentiſsimoq; Viro
D. D. HENRICO DV-FOVR
Illuſtriſsimi Ducis Vendocinenſis
Medico Celeberrimo, Auunculo ſuo colendiſsimo.

N. Papinius deuotiſsimus Nepos.
Ε'υπράττειν

POtiſſimus is eſt, Excellentiſs. Domine, & Auuncule colendiſsime, Magneticæ virtutis effectus, cui tota de Puluere Sympathico Diſſertatio innititur, ut cuncta, pro naturæ ſuæ indole, ad ea ſummo impetu ferantur, cujus ſimilitudine tanquam ad originis principium verumq; centrum alliciuntur, & ſpontaneo motu rapiuntur. Non mirum igitur ſi exiguum hoc opuſculum ejuſdem virtutis legibus adſtrictum ad te ſe conferat, tuoq; nomini nuncupatum veniat, cum ex Caſtalio tuo latice hauſerim quidquid arcanorum noui. Tu mihi ſummus Mæcenas, verus ſcientiarum Antiſtes, & Myſtagogus, ac ut paucis contraham, tu mihi ſemper magnus Apollo fuiſti. Cum ve-

ro rei tenuitas operæ tuæ pretio respondere non videatur, hæc ut priores flosculos primo excipe, donec fruges ad messē pervenerit, & tua dignos semente fructus refundat. Interim Pyliam quater senectam, cunctaque tibi læta precor.

Patavij. Cal. Septemb. CIↃ IↃC XLVI.

PRÆFATIO.

Rerum natura sacra sua nō simul tradit, (*inquit Seneca lib. 7. Quæst. natural. cap.* 37.) Illa arcana non promiscuè, nec omnibus patent, reducta, & inferiore sacrario clausa. Ex quibus aliud hæc ætas, aliud quæ post subibit accipiet. *Hanc certe sententiam, si quid in Medicina nostris temporibus confirmat, mirandus ille modus corpus humanum ab inflictis exterius vulneribus vindicandi nouissime inuentus per Sympathicam pulverulenti cuiusdâm remedij adhibitionem, raris imo frequentibus experimentis applausus primas mereri videtur. Hic enim non modo secretiora naturę in actionibus plerisq; edendis opera detegit, quæ ne antiqui etiam scientiarum antistites subodorati sunt; verum etiam nec medicamentorum sumptu, nec temporis tarditate ægros fastidiens, ac deperditam sanitatem longe tutius, citiusq; resarciens, nouas, & longè potentiores generi humano* τῶν θεῶν χεῖρες, *ut habet Medicinæ parens, quam quibus antiquitas potita est, attulisse videtur.*

Hunc ut primum venditari percepi chimæricum quid, irridendumq; figmentum exi-

sti-

ſtimare non veritus ſum. Verùm cum addi-
ta grauiorum virorum teſtimonia nouerim,
mirari non nihil cæpi: tandem αὐτοψία ut di-
cunt propria, & frequenti experimento edo-
ctus ignotæ prius rei deuinctiſſimum aſſeclam
me profiteri coactus fui. Non amplius igitur
an res, ſed quid, & quo pacto fieret, ſæpius per-
contabar. Verum ingens difficultatum mare
undiquaq; fluctuare videbatur, donec anno
jam pluſquam elapſo in Cretam proficiſcens,
in Zacyntho tẽporis iniuria, & iugibus maris
procellis detentus frequenti urbis medicorum
conſortio, & colloquio uſcus, venit aliquando,
ex occaſione, mira pulueris Sympathici vir-
tus diſcutienda. Frequens aderat non medio-
cris eruditionis virorum cætus, cuius potior
pars ſolo eiuſmodi pulueris nomine in cachin-
nos ſoluebatur: alij vero quibus, ea ipſa in In-
ſula, eruditiſſimi cuiuſdam Chirurgi cõtinuis
experimentis, de rei veritate ſatis conſtabat:
ipſius tamen effectus ſupra naturæ vires, ille-
gitimumq; uſum mordicus aſſerebant, nec ve-
rebantur quidem explicito, aut implicito ſal-
tem cum Cacodæmone fędere eos damnare,
qui ipſo uterentur. Solus igitur reſtiti, qui
tot hoſtium telis clypeum opponerem. Res æ-
depol ardua demonſtratu videbatur, cum hic
meritò

merito dici posset, quod olim Hipp. de ijs quæ in sublimiori aeris parte, ac intimis visceribus terræ extra oculorũ perceptionem contingunt, lib. de prisca Medicina. Quod licet ea fieri posse sciat, qui de ipsis sermonem instituit, vix tamen audientibus manifestum satis fieri, veraue sint, an secus. Neque enim est ad quod quis se conferat, vixque cui innitatur, ut veritatem cognoscat. *Genio tamen non defui: Imo ipsa veritate aliquid forsitan extra solitum suggerente, rem ita ex tempore pro tenuitate mea exposui (absit iactantia) ut omnes non mediocriter approbarent, mihiq; gratularentur. Ipsammet demum dum conscribendam suscepissem noua subministrauit otium, quæ subiecto complementum afferre visa sunt. Tandem ex Lyrici consilio:* Integrum presfa in annum *ne illud ex Mythologo mihi exprobraretur quod* Κύων σπεύδουσα τυφλὰ τίκτει; *& non mediocris famæ virorum approbationem nacta; quippe vt consulit Poeta,*

Si quid tamen olim
Scripseris, in Metij descẽdat iudicis aures
Et Patris, & nostras.

Suo me suasu Amici, multorumq; desiderium facile adduxit, ut rem quam hominum invi-

dia

dia inter priuatos, ut ita dicam, parietes arcanam hactenus detinuit, oculis totius mundi primus apponerem. coq; libentius aßensi, ut eius deinceps ad summæ lucis fastigium deducendæ eximioris sortis ingeniis viam reserarem. Quod si non adeo facili negotio, sedulo tamen studio breui absolutum iri non desperandum, modo ut enixè optat Scaliger lib. 1. de plant. Viciſſim ac liberaliter unuſquiſque in medium conferat quod ad generis humani vtilitatem, ac rei literariæ incrementum habet. *Nisi forte cum ejusdem authoris verbis, qui nobis ex adyto fuit, concludendum sit, quod* multum egerunt, qui ante nos fuerunt, ſed non peregerunt. multum adhuc reſtat operis, multumq; reſtabit; nec vlli nato poſt mille ſecula præcludetur occaſio aliquid adhuc adiiciendi. *Ignosce igitur Lector in re noua, & meliora imperti.*

Perillustris Excellentissimiq;
D. IOANNIS VESLINGI
Equitis Anatomiæ & Pharmaciæ Professoris primarii hortiq; Medici Præfecti
Censura.

TRactatum hunc de Pulvere Sympathico viri doctissimi D. N. Papinij, singulari cum voluptate perlegi, huncq; luce publica ingeniorum optimorum bono atq; emolumento dignum censeo.

Patauii die 22. Augusti 1646.

AD AVCTOREM

E Cretico Bello reducem.

PVlvere de bello conspersus mēbra decoro
Turēdis: Heroes sic rediisse ferunt.

Qualis Olympiaco victrix de pulvere palma,
Talis palma tibi pulvere parta tuo.

Iohannes Abdy
Consiliarius Inclit. Nat.
Angl.

AD EVNDEM.

QVantula vitrioli cœlestes portio vires
Exserit arcano pulverulēta modo!
Quā benè de stellis nomē traxere me-
His simul īfluxus credimus esse suos. (talla:
Hos tu dum spectas oculata mente, PAPINI,
Astrologum terræ dicimus esse novum.
Sub pede Zodiacū, Solem, reliquosq; Planetas,
Quos motus habeat quilibet ipse vides:
Et, benè si memini, fatum ioculare Thaletis.
Taliter Astrologus tutior esse potes.
Spes est scire brevi, qua magnes allicit arte
Ferrum, cur tantus, tam violentus amor.

Au-

Amplius haud miror quicquid Natura recōdit.
Non quod miremur te nisi, mundus habet.
Ipse doces justam medicinam, quomodo ferrū,
Idem quod tulerit vulnera, ferret opem.
Prodeat in medium pulvis, non pagina tali
Vel critici maculas pulvere sparsa timet.
Sed tuas æthereas volitabit pulvis ad auras;
Lethe æ nunquam deprimet imber aqua.
Tu suprema rogi quantumvis fata subibis,
Non tamen ulla tui pulveris urna capax.

Thom. Croydenus. Anglus.

AD EVNDEM.

IAm sua Iudæi sileant Opobalsama; Plātas
Non Arabum jactet terra beata suas.
Nec procul extremos currat mercator ad Indos,
Empturus larga tā pretiosa manu.
En vobis Pulvis, qualis, cùm Syrius ardet,
Ex rapido curru surgit Apollo tuo.
Hic virtute nova distantia vulnera sanat,
Et, licet innumeris passibus absit, adest.
Nec, quòd sympathicas nostro cū corpore vires
Pulvis habet, mirū. Pulvis & umbra sumus.
Pulveris ille valet mirandas dicere laudes;
Qui magè mirandas possit, Amice, tuas.

Riccardus Harris Anglus.

ERRATA QVÆ TYPOGRAPHI INCVRIA IRREPSERVNT AEQVVS LECTOR SIC EMENDABIT.

In præfatione prima versa pagina lin. 13. uscus lege usus. Pag. 2. lin. 15. lege possibili, pag. 10. lin, 9. ne lege nec, pag. 21. lin. vltima lege involuta, pag. 25. lin, 19. lege idq; pag. 41. lin. penultima dele interse, pag. 50. lin. 14. lege diffundatur, pag. 59. lin. 16. lege, ſſecem inſperſis, diarrhæam et &c.

N. PAPINII DE PULVERE SYMPATHICO DISSERTATIO.

ARdua persequi difficultatis laborisue causa qui veretur, eadem assequi indignus est; nec nucleũ degustare meretur, quem tædet perfringendæ nucis. Nil mirum idcirco, si perobscuræ quæstionis & mille obuolutæ tricis veritatem detegere exoptans, de pulvere illo scilicet, qui nullo partis affectæ contactu inflicta quæcunq; vulnera, sola ejusdem super effusum sanguinem inspersione consolidat, illud docere aggredior, cujus ab aliis addiscẽdi frustra dudum desiderio gestiebã. Rẽ enim aliis expositurĩ, lõge altius meditamur, & nova detegimus quæ nos antea latuerant, unde primi fructu potimur, quem aliis impertiri lubuit.

Ne quem autem longis fastidiamus digressionibus brevitate, quam res permiserit, præsentem disceptationem sub titulis sequentibus dilucidabimus.

An detur medicatio per sympatheiam?
Quid sit pulvis sympathicus?

An detur actio in distans?

Quonā pacto conferat ipse pulvis vulnerum curationi?

QVÆSTIO PRIMA.

An detur curatio per Sympatheiam?

HOminis esset otio plusquam abutentis de causis rei cujuslibet tā intrinsecis quam extrinsecis percontari, priusquam de ipsius reali ac vera existentia in rerum natura constet: unde pro more recipitur doctis, ut de quavis disciplina sententiam prolaturi, antequam quænam, & propter quid ea sit sigillatim explicent, in dubium reuocent prius, an ipsa de facto vel possibile existat, vt perceptæ existentiæ, velut fundamento, futurum sermonē superstruere possint. cui quidem assentientes methodo asserimus primò, quod cum sympatheia sit communis quædam affectio, qua diuersa ad eandem concurrunt actionem, & eundem assequi finem exquirunt. sic ut agentis actionem libenter patiens admittat, agens vero proprio

naturę

naturæ ſuæ impulſu in patiẽs aptum actionem ſuã edat, nihil ſit dubii quin per modum ipſius ſympatheias quamplurima in rerum natura contingant.

Vt autem de primis, ſecundis, cæteriſque elementorum qualitatibus nihil dicamus, quippe quæ intimam actionis ſuæ rationem oculis & intellectui noſtro offerũt, & manifeſto modo inter ſe agunt, reagũt, patiuntur, & repatiuntur: apud omnes fere jam obtinuit uſus, ut ea ſolum ſympathicè & antipathicè agere dicantur, quæ occulta quadam ratione & qualitate ab elementaribus longe diſcrepante, inter ſe communicant, vel mutuo ſe perimunt: cujuſmodi actionem idcirco à tota ſubſtãtia prodire, & humanum intellectum eludere vulgo exiſtimant.

Sic mutuo agentis & patientis concurſu, vel renixu, ſuccinum feſtucam, magnes ferrum, magnetem Cynoſura allicit. Sic viventium corporibus viridi ſmaragdi colore viſus oblectatur, offenditur rubro granati. Gemmæ quamplures mira præſtant in nobis ſine ulla manifeſta cauſa, quæ poſſit ad primas hincq; dependẽ-

tes qualitates referri. Sic adamas cordi lætitiam, ut & granatus, ſmaragdus &c. impertit. Sapphirus, Smaragdus, uniones, &c. caſtitatem conciliant: & quod cæteris admiratione longe antecellit, Ætites fœtum humanum ad ſe proficit, ſive ipſum collo ſuſpenſum, vel cruri alligatum tulerit mulier utero gerens. Idem pariter circa appenſos arboribus fructus præſtat, ut propriis oculis in ficu expertus ſum. Huic enim ſubmiſſo lapide, omnes ſponte groſſuli minus horis decem deorſum ceciderunt. Nota autem hinc arborem ſterilem redditã, ſed frondibus ſolito viridioribus luxuriaſſe.

Secundo ut ab ejuſmodi generaliorib⁹ actionibus ſympathicis, quæ in hac mundi ſcena, tam circa animata, quam inanimata contingunt, ad peculiares virtutes deſcendamus, quibus corpus humanum ab affectibus morboſis ipſum alioquin ad interitũ deducturis, per modũ ſympatheias & antipatheias vindicatur, quis negarit viſcum quernũ, & radicem pæoniæ, amuleti inſtar geſtata, epilepſiam ſi nõ ſolvere, a paraxyſmorum ſaltem frequentia coercere?

ercere?

ercere? Antirrhinum & pervinca ab incātamentis liberare creduntur? Phtiriasi gestato hydrargyro nihil efficacius; nec arsenicum, sublimatum, aut auripigmentum prophylactica sunt tantum luis pestiferæ, sed & Therapeutica validissima aduersus eandem, si concinnè præparata circa se portaverit æger. Lapidis hierei virtutē contra morbū caducum, nephritici adversus utrumq; renum & vesicæ calculum; Calcidonij adversus affectum melancholicum, Chelidonii, pro curandis lunaticis; pauci, me hercule, inficiantur: & ut ad rem deveniamus, pulveris sympathici miram in vulneribus sanandis & ad perfectā incolumitatem deducendis, energiam soli evertere tentant, quos experientiæ defectus in errore pervicaces detinet.

Verum prius allatis experimentis assētiunt multi, qui nulla ratione eò adduci queunt, ut dicti pulveris efficaciā admittant; quoniam impossibile ipsis videtur sympathicam ejus virtutem adeo longe diffundi, ut in parte affecta & corpore quod numquam attingit; imo & in patiente remotissimo efficax sit. Cæterorū enim

ſympathicorum effectuum, quorũ exem-
pla nonnulla retulimus & longe plura a-
pud authores fide dignos proſtant, hanc
reddunt rationem; quod cum amuleta ſi-
miliaq; penſilia corporibus noſtris appo-
nantur,facile ſit ut ſpiritus per corpus in-
fluentes(quorum perpetua fit ad periphe-
riam translatio, hincq; jugis ad interna
palindrome) & inſitos per conſequens
alterent,& ſalubri quadam diſpoſitione
impertiant:unde cum non leve toti naturę
juvamentum cedat, ſe veram morborum
debellatricem prodit. Perſpicaciores pa-
riter Philoſophi norunt tenuiores æthere-
aſq; ſubſtantias à quolibet animato, ina-
nimato,animali,vel minerali, & foſſili ex-
tra corporis circumferentiam effundi; un-
de non mirum ſi eæ continua illa epirrho-
ia in nonnihil diſſita & vicina ſaltem cor-
pora ſe diffundant, & in ipſa propriis ſibi
qualitatibus agant. Quocirca tractio fer-
ri per magnetem,quæ ad determinatam
quandam fit diſtantiam, ut & cætera ſu-
perius allata, mentem noſtram tanta ad-
miratione non commovent, nec prorſus
humanum captum ſuperant. Verum quo-

nam pacto sympathicus noster pulvis potentes adeo effectus prodat in corpore numquam contacto, & sine ullo loci termino, Philosophorum ac Physicorum dogmata cuncta deludit, nec fidem mereri videtur.

Verum enim vero rem, quæ tot quotidie experimentis omnium oculis subiacet, & quæ solis inexpertis occulta est, negare, ac rationum momentis euertere velle, hominis plusquam socordis est. Præstat enim obscuræ rei, modo verę, indagationi sedulę incumbere, quam peruicacia erronea ipsi inficias ire. Nec quoniam eius capiendæ impotes, ac inhabiles sumus, ipsius possibilitas mentis nostræ tarditate metienda est. Atqui dari reapse eiuscemodi sympathicam vulnerum medicationem per dictum pulverē assentire qui recusat, solam consulat experientiam. Ipse enim proprio fultus experimento, et communi doctiorum assensu, qui per universam fere Europam nihil aliud prædicant, mirantur, stupent, veritatem lubens amplector.

Hîc autem non simplicia, leuiaq; modo

vulnera intellige, quæ ſola ferè natura leui Chirurgi ope ad ſanitatem reducit. Ea tãtum enim pulveris auxilio perſanata miror, quæ Medicinæ proceres lèthalia decreuerunt.

Quis nõ enim illum deridebit, qui vulgari methodo pericardii, tenuiorum inteſtinorum, veſicæ, et ſimilium partium vulnere affectarum redintegrationem polliceatur? verùm talia dicti pulueris opera ſæpius patrata ocularem teſtem me prodo; Idemque ab indubiæ fidei viris accepiſſe obteſtor. Teſtem te voco oculatiſſime Chaſſençe, qui eiuſmodi ſtupẽda toties obſeruaſti; teq; plurimum experte Carmæe, quem tota fermè Græcia reportatam in chirurgicis palmam fatetur, cõdonat, gratulatur. Quoties namq; obſeruaſti, quæ Galenica remedia non curant, eiuſmodi pulverem ſanitati reſtituere? Quæ vero ipſe perſanare nequit, incurabilia permanere?

Illi, quos tãtis refragari experimentis pudet, aliquid tandem magiæ hic ſubeſſe aſſeuerant, quippe quod ne naturali quidem modo adeo miranda fieri capere poſ

ſit

ſit animus, hincq; ignarum vulgus, ſuperſtitionis metu, auocant et arcent; ac tale remedium, ſi fides ipſis habenda, à communi praxi exſulare debet: Sicq; odium ſuum in pulverem, vel rudem ignorantiā circa naturæ miranda detegunt.

Verùm quorſum inepta hęcce nænia ipſi etiam irridenda vulgo? Illicitam enim magiam quis neſcit, vel futilem eſſe, vel à diabolo ſolo traditam, quem tot beneficiorum, quæ ab illo pulvere procedunt, authorem arbitrari non permittit infeſtiſsimum ipſius odium in genus humanum, nec facile adducetur ſagacioris animi compos, ut verum miſanthropum ſathana tantum gratis remedium hominibus impertitum eſſe crediderit. Si quoſdam enim eiuſmodi pollicitis deludat, animam profectò ſibi præmium quęrit. Verùm quis adeò inconcinnę mentis, ſolos, qui cū diabolo fędus inierint, ſympathico pulvere optato fine vti poſſe crediderit?

Si vero diuinum velut auxilium hominibus detectum, largitumq; ſit, non negandum propterea quin cauſam in natura

ra

ra determinatam agnoſcat. Vix poſſum etiam, quin derideam craſsioris Mineruæ homines, qui tantā diaboli arbitrātur poteſtatem, vt ſupernaturalia ad libitum patrare poſsit; quaſi Deus Optimus Maximus qui naturę legibus ſępiſsime ſe adſtringit, quoties circa naturalia aliquid agere libet, tantam creaturarum longe deterrimæ potentiam largiatur; ne quis niſi leuifidus morbum ſua natura lethalem ope diabolica perſanari poſſe crediderit.

Conſtet igitur nullo irrefragante dubio, non modo de poſsibili, verum et de facto, et de contingente, dari in rerum natura curam morborum ſympathicam, vulnerum vero potiſsimum per pulverē illum mirandum, cujus vera deſcriptio, pręparandi videlicet, et utendi modus inferius proſtat. Vt nihil dicamus de mirandis quæ unguenti armarii ope præſtita indubiæ fidei homines ſcriptis tradiderūt, inter quos noviſſime doctiſſimus Servius peculiari libro.

Quo-

QVÆSTIO SECVNDA.

Quid sit pulvis sympathicus.

POsita sympathica vulnerum medicatione ex parte contingentiæ, jam sequitur, ut antequã ad causas penitiores ejusmodi actionis descendamus, subiectum ex quo, sive materiam, cui talis inest virtus, exponamus. Ejusmodi autẽ remedii materiam à diversis diversam admitti certũ est; ut constat apud authores, qui plures armarii unguenti descriptiones tradiderunt.

Verum cum vnguenta illa sympathica pluribus remediis constent, nec apud ipsosmet eorum inventores statutum sit, an totius cõpositi energia ab aliqua specifica componẽtis cujusdam proprietate, an vero à forma ex ingredientium omniũ mistione exsurgenti procedat: vix possumus de vera ejusmodi remedii natura ullũ ferre judicium, ne toti composito, quod ex unico remedio promanat, vel contra unico tribuamus, quod totum sibi jure vindicat. Elegimus idcirco pulverẽ illum omnium ore percelebrem, paucis ab hinc annis inventum, & summa humani generis

uti-

utilitate apud omnes fere disseminatum; cujus pariter virtutem repetita experimẽta nos docuere; quippe qui cum unico precipue remedio eoque simplici constet, veram ipsius energiæ causam, tum materiæ, tum præparandi ratione, perscrutari & investigare multo sit facilius. Vnde forsan ingenia majori sciendi desiderio impulsa, aliquid colligere poterunt, quod opem non levem ferat ad armariorum unguentorum virtutem detegendam.

Constat autem ipse Pulvis, pro natura vulneris, cujus aggredienda est cura, vel vnico simplici remedio, eoq; præcipuo, & à quo potissima pendet virtus, vel duobus simul mistis. Simplici, inquam, cum inflictum vulnus, nulla ossis fractura vel fissura complicatum fuerit, sed partes solum molliores obsederit, sive sint carnosæ, sive nervosæ, membranosæ, &c. Composito, vbi fractura vel fissura ossis ingens molliorum partium solutioni accesserit.

Pulveris simplicis materia vitriolũ est Romanum, h. e. viride illud & purissimũ. quod atramento sutorio Galeni adeo absimile non est; ipsum tamen omni puritatis

ge-

genere ſuperat. Hoc autem non ita ſimplex & non præparatum ſympathicam virtutem poſſidet, quamvis nullo præmiſſo apparatu ipſum, qualem nobis natura ſuppeditat, proſpero ſucceſſu vſurpaſſe plures audierim. Ejus enim potiſsimam virtutem à præparatione pendere norunt, qui nulla apparatum arte ipſum in uſum traxere. Quale enim venale proſtat, nullius fere eſt virtutis ad medicationes ſympathicas, ubi potiſſimum cum pervicaciori affectu nobis agendum eſt.

Talis autē eſt ejus præparandi modus. Arbitraria hujus vitrioli quantitas, menſe Iulio vel Auguſto accipitur, & poſtquam repetitis diſſolutionibus ex aqua limpida filtrationibus, per chartā emporeticam, evaporationibus ad ignem, ac coagulationibus in loco idoneo prout ars pyrotechnica docet, à fæculento magmate liberatū fuerit sūmāq; viriditatē puritate cōſequutū fuerit, contūditur craſſiuſculè, & ferventioribus ſolis radiis, dum verſatur in Leone, per horas 360. exponitur, h. e. diebus quindecim, vel ut alii malūt per 15. vel 16 dies, plus vel minus, prout ad perfectiorē

vel

vel minus perfectam calcinationem devenerit: quam quidem ut præcipuum moræ suæ terminum ad ſolis radios agnoſcunt. Solis enim opera ad ſummam quam fieri poteſt albedinem ipſum calcinari neceſsũ eſt.

Hic verò notandum primo, aeri ſolùm admouendum eſſe, cum ſerenus ipſe fuerit, atq; amouendum tempore pluuię & imbrium, roris & humidioris temperiei ne nimia ambientis humiditate vel affluxu delabentis pluuiæ, aut roris in liquorem abeat.

Secundò vetant aliqui, ne vllo ferro ipſe pulvis tam dum fit, quam cum factus eſt, tangatur, quod inſitam ipſi facultatem adimat: hoc vero ſuperſtitioſum magis crediderim.

Tertiò quoad tempus, quo ipſum ſoli exponere incipiendum eſt, ſcire expedit ſolem ingredi ſolitum Leonem circa diẽ 25. Iulii. Præſtat autem quartum, vel quintum ab ingreſſu diem expectare, ut certiores ſimus de ipſius exaltatione in propria domo.

Quartò circa tempus, per quod ipſum

pul-

pulverem soli exponi conuenit, licet nõnulli, vt supra monuimus, spacium horarum 360. non sine quadam mysterii specie, (propter eundem graduum numerum, quem sol quotannis peragrat) obseruari debere existiment; cum tamen non eadem sit semper caloris solis conditio, sed nunc hebetior, nunc vero vegetior sit, & præcipua præparationis perfectio, calcinationis ratione metiẽda sit, nõ ita scrupulose agendum arbitror. Quamuis enim minori temporis spacio, quam quod determinatum est, dierum sc. quindecim, solaribus radiis exponi non debeat, parum tamen me hercle interest, si paulo diutius in ipsis permaneat; te enim etiam inuito sol actionem suam in obiectum prius pulverem edere non desinet, quãtumvis ipsũ loci, & tegumẽtorum obstaculis amoveas, dum exaltationis suæ domum peragrat. Fallitur nimirum, qui ita imbecillem corporum cœlestium virtutem arbitratur, ut non sine proximo radiorum suorum contactu in sublunaria influxus, & actiones suas producere possint, licet nonnihil imbecillius eas exserant.

Pul-

Pulvis tandem diligenti naturæ, & artis ope apparatus, usui asservandus est in loco temperiei siccioris, ne excremētitia humiditate recuperata, pristinam formā assequatur, naturalisq; color reviresc at; unde non levis sequeretur ipsius virtutis diminutio, si non jactura omnimoda. Verum quoties negligentius asservatus humiditate nimia recruduerit, vel in liquorem abierit; levi calore ad pristinum statum reduci debet, antequam in usum veniat.

Nota dæmnum pulveris ejusmodi virtutem adeo alte ipsi insitam esse, ut per plures annos inculpata asservari possit, nec annua renovatione indigeat. De pulvere simplici hactenus.

Pulvis vero compositus quem vulneribus ossium fracturæ vel fistutæ junctis cōpetere diximus, constat pulvere simplici prius descripto, & gummi tragacantha; quod, nullo præmisso apparatu, sub forma tenuioris pulveris, æqua fere quantitate ipsi immiscetur; Ad id etiam, nec leviori efficacia, sarcocollam, gummi arabicum, & alia quam plura gummi genera vsurpari posse nōnulli arbitrantur, alij vero symphiti

phyti majoris in umbra ſiccati pulverem cæteris rebus anteponunt, quorum fides ſit penes experimenta.

Cæterum potiſſima ejuſmodi miſturæ virtus baſim fundamentumq; ſuum ſympathicum pulveri ex vitriolo parato, acceptum refert. Quidquid enim gummi energiæ habet, ſolo dicti pulveris auxilio foras educitur.

QVAEST. TERTIA.

An detur actio in diſtans?

EXpoſitis hactenus pulveris ſympathici materia, & parandi ratione, ſequi ſolum videtur ut ad modum deveniamus quo vulneribus perſanandis confert, tum ratione cauſæ internæ, tum externi apparatus. verum cum ad rem altius indagandam parvi momenti non ſit noſſe modum quo agentia patiẽtibus admoveri debent, ut in ipſa actiones ſuas prodeant, an ſcilicet immediate, an ad diſtans mediatum; an vero ad reale diſtans obiecta ſibi corpora afficere poſſint: hanc prius diſceptationẽ

explanare aggrediamur , ut facilius postea nullo obice, detectũ rei nucleum degustemus.

Futilem, meo arbitrio, & penitus inutilem quæstionem, quæ nobis præ manibus versatur, arbitrari non verebitur primo intuitu nasutus quidã Philosophus, quoniam apud omnes fere in confesso est, omne agens in obiectum sibi corpus eò tantũ agere, quod ipsi applicetur; vel mathematice & per contactum immediatum, seu cõtiguitatem agẽtis ad patiens, vel physico- ut dicunt, contactu, h. e per mediũ utrisque intercedens, sive fuerit substantia ab agente promanans, & in patiens se diffundens, sive aliquid tertium, quod instar vehiculi qualitate necnon agentis facultate indutum in patiens ipsa transfundit, & vice primi agentis subiectum afficit.

Verum tot sunt agentia in rerum natura quæ ad distans reale, h. e. sine ullo intermedio, operationes suas producere videntur, & quorùm instrumentum secundũ siue intermedia in operatione substantia adeo perspectu difficilis est, ut nullam interesse fere cogamur assentire.

Vi-

Viden' ut astra, intimiora terræ viscera penetrent, & ad fossilium metallorumque productionem ipsam disponant; vegetabilium germinationi & increméto faueãt, & animalium hominum præsertim corpora, & animos ad certas dispositiones conducãt? Noris Lunæ incrementa, & decrementa maris reciprocis motibus totique generi humido cælitus dominari; Cynosuram sibi allicere magnetem: nec minus digna miratu inter sublunaria peragi, exempla in prima quæstione allata testãtur. Ejusmodi autem operationes nemo est ita stolidus qui mathematico contactu fieri dicat, cum locorum intercapedo oculis subjaceat. Atqui si naturali dixeris, & intermedia substantia; an nescis qualitates illas agentium proprias è subiecto in subiectum diversæ naturæ migrare non posse; nec aerem, qui cælo terræque interiacet, idoneum esse cui cælestes qualitates inhæreant, nec esse pariter credibilem tantam substantiæ corporum cęlestium diffusionem, & influxum deorsum sine manifesta eorum læsione atque notabili decremento perennare potuisse?

His fere persuaderer, actiones ad distãs reale, & absq; corporum contactu, intermediove vehiculo admittere; nisi semper mihi antiquum duxissem axiomatis numquam refragandum, quę nobis scientiarũ proceres tradidere; & si quid in communi ac ordinaria praxi ipsis refragari videtur, vel diligentioris perquisitionis, vel ignorantię fatendæ occasionem esse debere.

Mea igitur hęc est mens, cum Philosophię penatibus, nullam dari naturalem actionem, quæ non edatur percontactum, vel mathematicum, vel intermedium; & quod operę pretium fuerit, huic axiomati nihil obsistere pulveris sympathici energìam, sequenti quęstione probabimus.

Quæ-

QVÆST. QVARTA.

Quonam pacto conferat sympathicus pulvis vulnerum curationi?

PARS PRIMA

De Causis extrinsecis, sive apparatu externo.

RESTAT jam ut modum aperiamus, quo pulvis noster vulneribus sanandis confert; h. e. quanam interna ratione, & quo apparatu externo. Hunc autem posteriorem primo exponemus, eo quod ad prioris investigationem aliquid etiam conferat. Sic itaq; usurpatur pulvis.

Vulneribus recentibus, & è quibus adhuc emanat cruor, ĩmergitur linteum mũdum, idq; vel è lino, vel è cannabe cõfectũ. Cujus loco suffecerit panni quodlibet genus, vel solida ferè quælibet substantia, donec fluente ex parte sanguine intingatur: huic inspergendus pulvis, & alio panno cuncta simul involutæ asserventur, loco

temperato, eoque vel vicino, vel quantũvis remoto à patiente. Præſtat tamen moderata loci intercapedo. Sin vulnus jam inveteraverit, & degenerarit in ulcus, eodẽ prorſus modo materia ex affecta parte manans, ſive pus, ſive ſanies fuerit, linteo committenda, aſpergenda pulvere, & ſedulo aſſervanda: tum vulnus, vino tepido prius ablutum, panno minime ſordido obtegendum eſt, & pannus nouus, ac mundus alternis diebus, vel ſępius, prout manantis ſorditiei copia exquirere videbitur, pro inquinato mutandus eſt. Sordidi autem panni ſimul coaſſervandi ſunt in loco pariter mediæ temperaturæ. Non eſt tamen quod pulvere inſpergantur, nec vulnus pluſquam ſemel vino abluere neceſſum eſt: quinetiam hoc multi omittunt.

Nota autẽ, quod ſi vulnus exterius fuerit, ſufficiet permittere ut ſanguis effluat in pannum; ſin interiores etiam partes affecerit, ipſi penitius immittendus eſt pannus, ut læſam pariter attingat partem.

Nota ſecundo, quòd quocumque modo inflictum vulnus fuerit, eadem ſit pulveris virtus. Non enim hic locum obtinet quod

Sen-

Sennertus lib. practic. quinto, part. quart. cap. 10. in unguentum armarium obiicit, quod nullus qui de eo scripserit, ausus sit vim ejus ad illata à sclopetis vulnera extendere. Quinimo ejusmodi vulnerum ipsius pulveris ope persanatorum insignia mihi non desunt experimenta; quæ multorum fides confirmat.

Nota denique loco mutāda esse lintea, illud præsertim sanguine, & pulvere aspersum, prout pars intemperie tentatur. Si calida enim intemperies partem invaserit, loco frigidiori, & humidiori asservari debent, velut sub terra, seu inclusa pyxide ex electro, aqua aut niue mergantur, donec pars elapsam nacta sit temperaturam: si vero frigida dyscrasia partem occupaverit, locus temperie contrarius pānis asservandis deligendus est. Hæc de vulnere simplici.

Si vulnus ossium fracturæ complicatū sit, fragmenta foras educenda sunt quæcunq; periosteo nudata fuerint. Sin vero fractura æqualis, ut in speciebꝰ quæ dicūtur cauledō, & raphanodō; vel cōtriti ossis particulæ periosteo adhuc cohæreant,

vulnere prius ſympathetice curato, pars hypodeſmidibus, epideſmidibus, & aſſulis, pro more deliganda & fulcienda eſt: admiſcendo videlicet, in curando vulnere, pulverē gummi tragacanthæ, alteriuſve ejuſdem naturæ, æqua vel media quantitate, ut ſuperius dictum eſt.

PARS ALTERA.

De cauſis intrinſecis pulveris, & modo quo operatur.

NAturam morborum medicatricem bene dixit Hippocrates. Illam enim inſtrumentariam cauſam intelligit, qua immediatè utitur anima ad precipuas facultates in corpore exercendas, tum in vitali, tum in naturali genere. Idque vel inſtaurandi vel conſervandi cauſa. Hanc autem intellige non modò elementarem partium commiſtionē, primarumve qualitatum craſim, verum & in primis ſubſtātiam illam ex humido radicali, calido primigenio, inſitoque ſpiritu conflatam; A-

nimæ corporiſque vinculum ; cæleſtium & elementarium hypoſtaſim, quam docti cœlum elementare, vel elementum cæleſte Microcoſmi nuncuparunt. Ariſtoteles vero τῶν ἄστρων στοιχείω aſſimilat.

Hæc è ſingulis corporis partibus decidua ſemen informat, fermentat, diſponit, & ſubituræ animæ corpus ex ſubiecta ſibi materia efformat, partibus conſimilibus illis è quibus effluxit: ſicque pars à capite exciſa, nouum caput, cujus ideam retinuit, conformat: quæ ex corde nouum cor, Siq; de cæteris. Hæc enim mens eſt divini Hippocratis. Quam autem ſibi efformavit partem in nondum edito fætu, ejuſdem officium eſt ipſammet in jam edito, omnibus numeris incolumen ſervare, vel ad ſalubritatem reducere, ſi ex ea fortè deciderit. Idque ſi ignota nobis, innata tamē ſibi facultate, prout eſt verum corporis balſamum.

Licet igitur Natura illa innata concurrat tota ad totius corporis integritatem, conſervationem, incolumitatem; ſpecialiter tamen ejus diverſæ particulæ, diverſis corporis partibus quibus innatę ſunt, opē, adiu-

adiumentumque ferunt. Hoc vero Medici vocare conſueverunt diſpoſitionē partium à tota ſubſtantia procedentē. Quãvis enim natura invicē minimè differant ejuſmodi particulæ ſubſtantiæ innatę, aliquã tamén habent propriam ſympathejam cũ partibus corporis quibus inſunt, qua ipſis & non alijs inſunt, præſunt, medētur. Quod quidem expreſſiſſe videtur Hippocrates 6. Epidem. Comment. 5. text. 1. cum in plurali loquens νόσων, inquit, φύσιες ἰατροί, *Naturæ morborum medicatrices*.

Cum igitur ipſa natura cunctis immediate medeatur morbis, Medicus illius famulus, ut vocat idem Hippocrates, potiſſimum ſollicitus eſſe debet de ipſa integra cunctis numeris conſervanda; h. e. debet ſedulò animadvertere, ut illa tria quæ naturam innatam conſtituunt, humidum radicale ſcilicet, ſpiritus inſitus, & calor innatus convenienti nexu, & proportione inter ſe cohęreant; ne calori humidum pingue deficiat, neve ipſe calor pabulum exceſſu devaſtet, ſpiritumq; fraudet. Ratus nimirum, cunctis ad talem moderationem redactis, naturam propria indole ad perfe-

fectam integritatem corpus nostrum deducturam.

Hinc est quod Aegyptii, Arabes Philosophi, cunctaq; Cabalistarum cohors remedium illud universale, quod naturæ robur servãdo omnes morbosos affectus depellit, ita sedulo exquisiverunt, tantisque laudibus extulere. Hinc Azoth mirabile Paracelsi, hinc lapis vivificus Severini, Crollii, cęterorumq; philochymicorum. Ad hæc etiam docta Verulamii præcepta libro de Vita & morte tradita.

Verum cum talem medicinam plures quæsiverint, invenerint perpauci, & nullus posteritati tradiderit; quos difficultatis tæduit; ex universali, quæ toti corpori ad particularem, quæ singulis partibus confert, devenere. Hic cephalica, cardiaca, stomachica, splenetica, & similia, tum experimento, tum characterismo, & signatura detecta, apud Medicos hodie usurpata; quæ, totius substantiæ similitudine, partiũ quibus-cum consensum habent, nativam humiditatem, calorem, &c. augent, & inculpata servant; unde perfecta incolumitas, ac morborum expulsio subsequitur.

Porrò

Porrò hæc remedia, quę ex inanimatis, vegetabilibus, & perpaucis animalibus deprompta, ſubſtantiæ ſimilitudine corporis noſtri partes afficiunt, quò majorem affinitatem poſſident cum partibus quibus addicta ſunt, eò potentius ipſas roborāt, & nativæ ſubſtantiæ opitulantur. Haud dubium igitur, ſi ex emortuo corpore eiuſdem ſpeciei poſſit reſiduum congeniti humidi arte quadam educi, quin futurum ſit alteri viventi corpori aptiſſima medicina. Hinc tot pulveres, ſales, tīcturæ, magiſteria, elixiria, & ſimilia ex humano cadauere & ſanguine parata hodie proſtāt apud authores. Si vero ex toto corpore adeo efficax ſingulis partibus medicina paratur, quanto plus auxilii è partibus eiuſdē naturæ, cōformationis & figuræ ſperandū eſt? Hinc, non immerito, cranii humani pulvis, ſal, cætereque prępárationes affectus capitis pervicaciſſimos ſoluunt. Ob id per totam fere Italiam celeberrimum fuit nomen cuiuſdam Medici, qui ſolo pulvere è ſingulis corporis partibus, propria arte conflato, omnes affectus contra naturam radicitus evellebat: ut ſi afficeretur

caput

caput, pulvis è capitibus ſolis peteretur; ſi cor, è cordibus, & ſic de cæteris. Idem etiam apud Arabes hodie in uſu eſſe audivi, qui ex conſimilibus corporum partibus, quorum aromatis inſolatorum, (Mumias vocant) magna ſuppetit copia; pulveres ſingulis vivētiũ morbis & partibus parāt. Arte inquā ex emortuis corporib⁹ reliquię humidi innati & radicalis educi poſſunt: ſecretis videlicet partibus, quibus potior eius copia inſidet, à fæculento & inutili magmate. Quamuis enim eiuſmodi ſubſtantia author ſit uitæ, dum in corpore remanet, cæteraq; ipſi reſpondent, & calor vivificus ne momento quidem temporis, ſine ipſa, in corpore permanere poſſit, tota tamen plerumq; ante mortem euanida non fit. In illis enim qui violenta morte, ſine ingenti exceſſu caloris obnecantur, integra ferè remanet, nec deficit penitus præterquam illis, qui ſenſim lõga ſenectute, ellychnii inſtar, ipſam depaſcunt, vel breui ſpatio, per adauctum exſuperanter calorem, ceu ignis lecytum pyrę iniectum, eam deuaſtant. Huius etiam in plantis & lignis tibi exemplum

eſt.

Vrgenti quidem demonſtrationi hactenus cogeris aſſentire; verum hæc duo obſtant, Primò nondum conſtare an ſanguini,&, quod minus fidem meretur, puri ac ſaniei ex recens inflicto vulnere, vel ulceris naturam vetuſtate adepto, affluentibus, aliquid primigeniæ ſubſtantiæ inſit. Secundo, concesſa prima hypotheſi, quod eiuſmodi ſubſtantia corporibus noſtris iterum reſtitui poſſit, nihil obſiſtente locorum intercapedine, derides & pro nęniis exiſtimas.

Ad primum quod attinet, cum ex ſuperius allatis conſtet, corporibus violenta morte interfectis aliquid primigenię ſubſtantiæ ineſſe, quoniam nulla interceſſit cauſa, qua penitus à primis partium ſtaminibus, quibus primario inſidet, avelli potuerit: multo magis mananti ex parte cruori necnon puri adhuc inerit; quippe quæ nihil paſſa ipſam valens a reſiduo ſanguinis puriſq; magmate diſſolvere. In ipſis vero prius fuiſſe talem ſubſtantiam, hoc ſit pro argumento.

Manat nō modo ex vulnere ſanguis ille majoribus venis contentus, ſingularum

par-

partium alimentum adhuc remotum, seu aliturum, ut vocat Hippocrates, nullique membro specialiter affine; sed & substantia illa capillaribus contenta vasculis, quę jã naturam partis, quam mox subitura est, ob idq; alimentum alens Hippocrati dicitur, non leviter redolet; humores pariter secundarii quos Arabes roris, glutinis, & cambii nomine insigniverunt; qui solo fortioris, leviorisve concretionis discrimine à partibus quarum naturæ apponuntur, dissident, nec minorem substantiæ primigeniæ copiam, à solidioribus staminibus comunicatã, quam ipsamet stamina prima continent, eamq; facilius communicabilẽ; ob nondum adeptam fortiorem cõcretionem, qua cuncta principia tenacius simul hærent.

Quod de secundariis humoribus, manãti è vulnere sanguini admistis asseruimus; idem in pure, & sanie fieri credendum est: constat enim pus potissimum, ex congerie humorum secundariorum; vnde strictiori usu, ossium alimentum, alens scilicet, ab Hippocrate nuncupatur: abusu me judice, ex candidiori colore, & ossibus magis assi-

mili,

mili,ſumpto. Quod enim æque cæterarū partium,ac oſſium ſit alimentum apprimè teſtatur adaucta,diminutave ipſius copia, pro magis aut minus copioſa carnoſarum, cæterarumq; partium regeneratione & redintegratione.

Quantum vero ad ſecundum,h. e. circa modum, quo ejuſmodi ſubſtantia primigenia panno,cum reliquo humorum magmate excepta, prout præcedēti particula expoſuimus, partem ex qua decidua eſt, longa etiam loci intercapedine appetit, afficit,iuvat, ſequentia accipe.

Vniverſam mundi huiuſce harmoniam ex mutuo cæleſtium & elementarium cōſenſu pendere, fuſius aliàs lib. De ſalſed. flux. & reflux. maris,&c. explicuimus. Præcipimus,videlicet, ſublunarib⁹ corporibus igniculos cæleſtes ineſſe,ſive portiūculam ſubſtantiæ illius lucidæ, ſimplicis & homogeneæ, in prima rerum creatione ſibi admiſtam,cujus ſolius auxilio cæleſtiū qualitatum influxus & dominatus participant: mediam pariter ſubſtantiam,cæli, ſubcæleſtiumq; vinculum, & medium inſtrumentarium ſympathicæ corporum

naturalium communicationis ibidem cõstituimus; æthercam scilicet substantiam per universum mundum diffusam, excelsa cæli, infimaq; terræ attingentem, simplicẽ, invisibilem, & subiectum æquivocè appositum cunctis cælestium influxibus ad sublunaria deferendis.

Quantumvis autem de cælesti illo principio, quod corporum sublunarium compositionem ingreditur, ut & de universali ista anima totum diffusa per orbem fusè, ut diximus, alibi loquuti simus, & insignes apud numerosam antiquorum, & neotericorum cohortem prostent altercationes vixq; cõcilianda dissidia, operæ tamẽ pretium arbitrati sumus si, paucis, aliorũ sententiæ propriam, levi contentione, superstrueremus, immotum velut fundamentũ totius nostræ dissertationis jaciẽtes; ab expositione primæ partis, quæ cęleste principium compositiuum à primis elementorum naturis longè dissitum in mistis admittit, auspicari.

Cum Aristoteles pluribus in locis arbitrari videatur, ex quinq; simplicissimis naturis seu corporibus, Celesti videlicet, & ele-

elemētaribus, prius in propria ſphæra detentum ſublunariū miſtionem penitus abnuere, cuncta vero mixta & concreta corpora, mutua quatuor primorū alteratorum unione ſolummodo conſtare; non pauci hinc commoti ſunt, ut mordicus nil niſi elementare miſta propriè attingere, ac ſubire, defenderent, cæleſtem vero ſubſtantiam nullo, niſi forſan accidētario, cōmercio cum ipſis communicare; interquos, ut cæteros taceam, Avicenna, Zabarella, Eraſtus, diſput. contra Paracelſ. &c. primas tenere videntur, minime advertentes ſe adverſus præceptorem, quem defendere in animo fuit, ipſamq; veritatem contendere. Licet enim, ut diximus, paſſim Ariſtoteles quatuor illas ſubſtātias, quas elementa nuncupant, præcipuam miſtorum materiam agnoſcat; ut in libris de Cœlo, de ortu, & inter. &c. Innumeris tamen victus rationibus ſubſtantiā caloremq; cæleſtem omnibus animalibus, homini verò præſertim, cæteriſq; deinde perfecte miſtis corporibus tribuere cogitur. De animalib⁹, & animatis meridiana luce clarius eſt. *Cum enim illud*, ut ipſe loquitur primo

physicor. text. 81. *cujus ope aliquid bonum, & expetendum evadimus*, *formam* intelligit, *Quid ab elementari potentia longe altius & dignius agnoscat*, quodq; divinum ibi nuncupat. *Puriori etiã, ac sublimiori materia indiget, vel ut ex ipsius potẽtia educatur, vel ut, quoquo modo educta, suas functiones perficere possit*. Hincq; cum calor præcipuũ sit animæ instrumentum; *Calorem animantium neque ignem esse, nec ab igne originem ducere*; pro statuto habet, de Gener. animal. lib. 2. cap. 3. De vi γεννητικῆ, quam πλαστικὴν Galenus apellat, quæ motionis principiũ est in semine, idem in eodem loco, censet; cujus substratam substãtiam, ac famulantẽ qualitatem stellarum elemento respondere testatur.

Quòd autem æquè benè cæterarũ animarum ergastulis, ac humano corpori, ejusmodi cęlestem substantiam & qualitatẽ largiri consultum habeat, testatur illud ejusdem, ibidem, *Omnis animæ potentia corpus aliud participare videtur, idq; magis divinũ, quam quæ elementa apellantur*.

Hęc Aristotelis de substantia cælesti opinio à Platone præceptore desumpta in

Ti-

Timęo scilicet, ingeniti spiritus nomine relata, ut rationi & veritati maximè cõsentanea, sectatores non paucos, nec vulgaris notæ nacta est: Huic assentit Averroes, dum collect. sect. 1. censet *Partes corporis natura agere, & affici à calore sibi innato, qui alius sit ab eo, quem à temperamento adipiscuntur*. Ipsi subscribunt pariter Scaliger exer. 101. sect. 18. & exer. 280. sect. 1. Fernel. Physiolog. lib. 4. Valeriol. & alii plures. Eadem est latini Poetæ sententia 6. Aeneid.

Inde hominũ, pecudũq; genus, uitaq; volãtũ,
Et quæ marmoreo fert mõstra sub æquore põtus,
Igneus est illis vigor & cælestis origo
Seminibus.

Idem pariter ante alios novisse Hipp. testatur id quod de proximo animæ in actionibus edendis instrumento sub nomine ipsiusmet animæ lib. de Carnib⁹ refert; *Videtur sane mihi*, inquit, *id quod calidum vocamus, immortale esse, & cuncta intelligere, & audire & scire omnia, tum præsentia, tum futura*. Non enim arbitrandum Medicinę Parentem, hîc de calore elemẽtari tot referre encomia; cum ipsum adeo in corpo-

re imbecillem lib. de prisc. Medicina existimet. Et ab ipso reverà calidi ĩnati apellationem primamq; notionem excepisse supra citatos Medicos & Philosophos probabile est. Sic enim ille sect. 1. Aphor. 14. Τὰ αὐξανόμενα, πλεῖστον ἔχει τὸ ἔμφυτον θερμόν.

De animantibus hactenus, de cæteris vero corporibus mistis, an ijsdẽ cælestes, ut diximus, igniculi insint, non adeo cõstat apud Aristotelem, licet ubi formas, loco jam citato 1. Physic. text. 81. divinũ quid & superelementare nuncupat, de formis in genere loqui videatur; unde possit quis facile cetera mista perfecta deducere, ut superelementaris formæ ac substãtiæ participia sint. Et revera hanc tuetur sentẽtiam Scaliger exerc. 307. sect. 20. *Omnis forma* inquit *cujuscunq; perfecte mixti, etiãsi non est anima, Natura est quinta, à quatuor elementis, longè alia.* Verum, ut hic authoritatem rationes suppleant; arduum non est, si ea diligentius contemplemur, quę corpora, extra animatorum species contẽta peragere ac perpeti solent. Qualitates sive actiones occultas, quarum inter inanimata tot patent exempla, quis nescit à

tota

tota forma vulgo eductas censeri ; quòd in elementares energias, quarum vim antecellunt, reduci nequeant? Verùm cum substantialis forma subiecta materia, debito modo disposita, indigeat; sive ut ex ipsius potentia, ut volunt aliqui, educatur, seu ut aliunde adventans ea, tamquam instrumento actionibus suis necessario, utatur, quis elementa formam toto genere à se differentem, multoq; sublimiorem, nisi Philosophiẹ inscius, producere posse crediderit, vel ultra spheram activitatis propriæ agere posse, formẹ naturæ admodum diversæ famulantia, vel manifestis qualitatibus occultas, novo prodigio, educentia. Prout igitur inanimata corpora supra elementorum vires actiones suas produnt, alia pariter ipsis materia concedenda est, quẹ valeat pro natura sua ad id concurrere passivè, quod forma activè perpetrat; quæ nulla alia esse potest præter illam, quã cælestem superius diximus. Hæc de actionibus ad quas concurrit materia mistorum inanimatorum. Ex ijs quæ patiuntur, idem colligi potest. Ipsa enim inanimata corpora, ut lippis ferè & tõsoribus est notissimũ,

nec authoritatibus aut experimentis hîc tempus conteri debet, si non adeo vehementer, sensibiliter tamen, à sublimioribus & cælestibus corporibus, multas perpeti alterationes, indies observamus: Sic ut mente captus censeri debeat, quem tot tãtasq; mutationes inficiari non pudeat. Verum cum ex Aristotelis mente, & cæterorũ amplectendis, melioris notæ, Philosophorum sententiis, cęlum substantia; & qualitatibus, vel ut verbo dicam, natura penitus ab elementis, & elementaribus substantiis differat, quí fiet quòd innanimata mixta cælesti virtute alterentur; nisi aliquam cælestis substantię portionem, aut quid saltem ipsi analogum participent. Vt enim fiat actio, patiens capax esse debet recipiendę actionis; quod fit, ut optime docet Aristoteles lib. 1. de generat. & corrupt. c. 7. Text. 50, *si fuerit agenti aliquomodo simile, quodammodo verò dissimile.* Hæc sunt quæ scientiarum antistites hactenus credidere; rem paucis, ex propria mente contraho.

Cum

Cum elementaris substantia, ut de semine muliebri loquitur Aristoteles, potiùs pati, & vice materiæ substerni, ut ex ea mistorum partes conflentur, apta nata sit; quàm agere: potissimum vero ad λόγον τῆς οὐσίας, ut Aristotelis verbis utar, producendum, aut ipsi producto immediatè ministrandũ. Natura omniscia, à primo mundi ortu, vel dum omnia turbarentur, ut vult Hippocrates lib. de Carnib⁹, aliquid cælestis substantiæ elementorum consortio peculiari modo deuinxit: ut, forti velut cõpede, altioris naturæ ἐντελεχείας cum materia crassiori arctius alligaret, ipsis famularetur, & esset tamquam cæli, terræq; vinculum. Hinc fabula Promethei ignifuris, apud Æschylum. Hinc procreationis Deę conjugiũ cum fabro deorum ignito; hinc etiam digna Trismegisti sententia, quæ smaragdina, imo adamantina tabella insculpatur; *Quod deorsum, idem est, ac quod sursum est.* Hujus cælestis tantum materiæ adminiculo corpora hæc infima, miris inter se sympathijs & antipathijs, ultra elementorum δυνάμεις, inter se afficiuntur; elementares substantiæ cælestium

ſtium corporum tanquam commercio; æterno motu, ac mirabili ordine frui videtur, & vultus ſublunarium, ut habet Ptolomæus in Centiloquio, vultibus cæleſtibus ſubiecti ſunt.

Cum tandem ad differentis naturæ ſubſtantias ſimul vinciendas peculiari quodã nexu uſa ſit natura, ut ex duobus unũ quid concreſceret, medium illud unitiuum eſt idem quod toties alibi principium cõcretionis nuncupavimus; cujus ope non modo cæleſtis ſubſtantia cum elementari coaleſcit, verum & mixta inter ſe uniuntur & concreſcunt, extra elementorũ δυνάμεις: qualia ſunt quæ in calido, & humido coagulantur; & quod diverſam à diverſis, pro ratione aut effectuum quos producit, aut ſubſtantiarum quibus potiſsimum ineſſe animadvertitur, apellationem ſortitũ eſt. Modò enim ſuccus lapideſcẽs; modò verò ſal coagulans, aut concretiuus ſpiritus à neotericis apellàtur. Et reverà potiſſimi magiſq; ſenſiies cęleſtium corporum effectus in hæc ſublunaria, ſecundum intẽtionem aut diminutionem ejuſmodi concretivi principii fieri videntur: quod quidẽ prout

prout laxiora aut densiora corpora efficit, humiditatem vel siccitatem ipsis inurere videtur. Vnde astrorum, quamvis impropriè, quædam calida, & humida nuncupātur qualia sunt ♊, ♎, ♒, in animali cingulo, & ♃ inter planetas: quoniā, dum vires suas in hæc inferiora exferunt, calorē, & humiditatem elementarem, in concretis corporibus dissolvendis, æmulari videātur; quod idem de ceteris secundum qualitates sibi inditas sentiendum est, ne singula sigillatim percurramus. Verum jam à meta digressus videor, & de igniculis cælestibus elementorum compede vinctis hactenus.

Iam sequitur ut media illius substantia, cujus auxilio, invita locorum intercapedine, sublunaria à cælestibus gubernantur, moventur, alterantur, naturā exponamus. Cum enim, ut Aristoteles passim in lib. de genera. & cor. asserit, *omnis actio inter corpora per contactum sive proprium, sive virtualem fieri debeat*; nulloq; alio modo patiēti agens applicari possit, prima certe hic species ne admittatur locorum discrimē prohibet; ultra quod nullum in cælesti substā-

tia,

tia, motus principium admittitur, quo inferiora petere apta nata sit. Sequitur igitur, ut detur aliquid tertium quod utrisq; interjectum, & utrorumq; superficiem, intimaq; attingens, virtualis contactus sit organum, in quod diffusa corporum superiorum virtus ad inferiora deferatur. Elementares enim substantias, aerem videlicet & ignem, quem admittunt non pauci, huic esse negotio ineptas, ex ijs, quæ superius dicta sunt, satis liquet. Siquidē elementa in mixtis, cælestes influxus renuentia, cæleste quid, ultra quatuor illa prima corpora, actioni recipiendæ accommodū doctiores concedere coegerunt: quanto minus simplicia illa elemēta influētiæ, & virtutū, quæ sūt à propria συγκρασία alienæ ad inferiora mixta deferēdarū instrumēta esse sentiendum est. Non enim, ut tertia quæstione retulimus, qualitates certis determinatæ substantiis, è subiecto in diversæ naturę subiectū migrare aptæ natæ sūt.

De medio illo per quod cælestes virtutes deorsum propagantur, & universus orbis, miro inter partes consensu, gubernatur; non eadem inter omnes fuit sententia.

Qui-

Quidã enim, ut modo retulimus, huic harmoniç aerem, sive, ut dicunt, æthera sufficere arbitrantur. Quod quanta ratione à nobis confutatum, diutiùs urgere non convenit. Alii, inter quos primus est Plato, totaq; ejus schola, rem longè altiùs extulerunt. Ipse enim Plato in Timço passim, & in Parmenide, mirã mundi syntaxim, jugem, çternumq; motum conspicatus, cçlestem quandam intelligentiam, & immaterialem substantiam, quam Mundi animã appellat, constituit, *Quæ boni sive*, ut inquit, *æterni patris mente subordinata, rerũ ac specierum omnium, in mente divina conceptarum ideas continet, quarum semina in astra atque sublunaria diffundit, vimq; generationis & conservationis ipsis inserit, ut & secundũ speciem propagari & sese tueri valeant: quæ quidem, pro summi Boni voluntate, nutuq; Æterni patris, jugiter & indefessè, secundum leges sibi impositas, auxilio tamẽ animæ mundi perficiunt*. Sicq; universum orbem quoddã velut animal esse contendit, cujus singulæ partes sint quasi membra, quibus mẽs, seu anima universi peculiares largiatur formas. Sic enĩ ipse in Timeo; *Volens*, inquit,

Deus omnium quæ intelligi possunt pulcherrimo & undique absolutissimo mundum hunc simillimum reddere, animal unum ipsum effecit aspectui subiectum, animalia cuncta naturæ suæ convenientia, intra suos limites continens. Hanc Platonis opinionē tota fere sequuta videtur antiquitas, ut canit Vates 6. Æn.

Principio cælū ac terras, campósq; liquentes
Lucentemq; globum lunæ, Titaniaq; astra
Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus
Mens agitat molē, & magno se corpore miscet.

Mirantur vero docti naturæ, ut dicunt, genium Aristotelem rē indecisam, immo potius intactam, reliquisse,

Galenus rei quidem diversis in locis assentit, potissimum verò 2. de diebus decretoriis c. 2. vbi sic habet: *Hæc inferiora & si ordinem & artificium admirandum contineant, longè tamen à cælestibus superantur, à quibus quidquid pulchrum & ordinatum in hæc inferiora procedit.* Verum quonā modo hoc fiat, nusquam, quod noverim, exponit. Cæterum quam parum rationi Platonis sentētia sit consentanea; dum quicquid est in hac mundana scena animatum, ejusdēq; formæ particeps esse contendit, urgere

ne-

necessum non videtur. Ex sese enim ipsa corruit, absurditatum, quę hinc subsequũtur, numerosa phalange.

Arbitrantur plerique alii cæleste̋ quandam substantiam è sideribus ad inferiora emanare, cum qua ipsa pariter astrorum, à quibus procedit, virtus in hæc inferiora transfunditur: quam quidem radii nomine alii; spiritus vero astralis appellatione alii indigitant. Sic enĩ Auct. occul. philos. lib. 1. cap. 33: *Omnes stellę suas proprias habent naturas, proprietates, conditiones, quarum characteres per suos radios etiam in istis inferioribus producunt, in elementis, in lapidibus, in plantis, in animalibus & eorum membris.* Huic pariter assentit Conciliator Differ. 101. & alibi passim. De spiritu astrali hæc habet R. Goclen. Iunior ĩ synarthros. Magnet. p. 102 *Spiritus astralis in hæc inferiora influens metallis, lapidibus, ac plantis; se nõ accommodat tantum, verum etiam in eorumdem substantiam occultè se ingerit.* Et infra. *Hic autem Spiritus influit naturali prorsus modo.*

Hæc, me hercle, sentẽtia, quam doctiorum plures amplectuntur, & fovent, quã-

vis

nec eumdem positum deserverit.

Satiùs igitur credendum est, Naturam, cui peculiaris semper fuit cura ut indefessum cęli, ac terrę commercium, velut admirabilis harmonia totius mundanæ machinæ perduraret, à primo Mundi ortu cęlestem quamdam substantiam per universum orbem disseminasse, quæ, ut superius diximus, excelsa cæli, infimaque terræ attingens, simplex & invisibilis, ac à corporis mole libera cùm sit, omnia replet, & illustrat, quamvis tamen loci nihil occupet, formarum substantialium adinstar, quæ accidentario sunt in loco, nec tamen divisibiles, aut cum materia miscibiles, licet quælibet tota sit in subiecto sibi corpore, & in singulis ejus partibus.

Hæc igitur substantia, nec animata, nec animans, subiectum est ęquivocè appositũ cũctis cælestium corporum influxibus ad hæc inferiora deferendis. Eorum enim δυνάμεις, virtutes, characteres, & impressiones suapte natura recipit, eorumq; irradiationem integram, puram putamque ad intimas quasq; cujusvis naturæ corporum partes defert, quorum internos igni-

culos ſuſcitat, ipſiſq; receptas vires impertit.

Hac eadem ſubſtantia non modò qualitates ab elementariis longe diſcrepātes cælitus in hæc inferiora diffunduntur: verum & igniculi celeſtes ſingulis miſtis innati, ut ſint propriæ formę inſtrumentum proximum, ejuſdem ope mutuò inter ſe conſentiunt, & ſe invicem appetunt, proſequuntur, afficiunt.

Licet igitur, ad mutuum ejuſmodi conſenſum, ætherea quandoq; ſubſtantia magiſq; diffluxilis à corpore in corpus plerumq; diffundatur, longaq; è corporibus ſpirituoſæ ſubſtautiæ eurhoia unū afficiat, aliud, potior tamen ſympatheias energia ex impreſſo propriæ virtutis cujuſdam characteriſmo in ſubſtantiam illam ætheream totam diffuſam per orbem, quā animam ſpiritumq; mundi ſi dixeris per me licet, & in aliud corpus ejus ope tranſmiſſo, petenda eſt.

Vnde non mirū ſi velut corpora cæleſtia nihil obſtante locorum intercapedine qualitates influxuſq; ſuos in hæc inferiora, media anima mundi, tranſmittunt, igniculi

culi etiam cælestes sublunaribus adstricti corporibus, ejusdem animæ mundi intermedio, per loca maxime dissita mutuo se afficiant. Hinc autem multa quæ occultissima hactenus in rerũ natura habita sunt tibi detegere facillimum est: hincq; sympathicæ vulnerum medicationis ratio magis elucet.

Verum penitius sic urges, Quidni, concessis hypothesibus præmissis, cuncta ejusdem speciei & naturæ sese invicem mutuo concursu afficiunt: nec magnes magnetem, ferrum aliud ferrum, adamas eiusdẽ speciei lapidem allicit? Porrò quorsum pleraq; eorum quæ tali sympatheia inter se communicant ad determinatam solummodo loci distantiam vim, roburq; suum produnt? & quid tandem prosit inspersus pulvis ad affluentis sanguinis commerciũ cum parte ex qua effluxit? quorum hæc sit solutio.

Cunctis quidem sublunaribus corporibus substantiæ lucidæ ac cęlestis pars non exigua inest: verum ne altioris originis memor à compede se liberans inferiora, imparisq; naturæ corpora desere-

ret; firmiſſimo & velut indiſſolubili vinculo cum elementari parte à natura connexa eſt: unde ne ab ipſa quidem ſe ſatis liberare poteſt,ut in propinquiora corpora ſui partem diffundat. Nec mirum,ſi fortior ejuſmodi principiorum connexus ſpirituum epirrhoiam in cæteris prohibeat; cũ adeò ſit levis æthereæ ſubſtantię emiſſio, qua tot mira ex magnete contingunt, ut ſolo illitu allii coerceatur. Nota autem, per modum digreſſus, falſo inter vulgus recipi,quod magnes magnetem ſibi non proliciat. Contrariũ enim experimur ſub nautica pyxide magnetem circum circa obvolventes. Acus enim in pyxide contentæ apex magnete infectus ambientem æquo motu inſequitur ſubiectum lapidẽ.

Cæterum cum ea quæ mutuo conſentiunt vel ſola ſubſtantię emiſſione, vel ſolo virtutis impreſſu in anima mundi,vel utroq; ſimul modo ſe afficiant;primus agẽdi modus loci diſtantiæ maxime adſtringitur, quippe quod natura corporum adeo latam non patiatur interni ſpiritus diffuſionem,ut ex operatione magnetis in ferrum,ſuccini in feſtucã &c. manifeſtum

eſt

est. Item energia ramorum ficus in recẽs mactatam animalium carnem molliendã, ad locum limitata idem testatur, velut & Ætites in arborum fructus deorsum proliciendos. Quibus non ineptè addideris quod si dum panes in clibano remanent; calidæ placentæ ex eadem massa confectę cultello discindantur, cuncti panes subleuatitii fiunt, h. e. integra crusta à mica sua deuellitur & separatur, ob sicciores quosdam spiritus, quibus imprægnatur placentarum halitus per chalybis vel ferri contactũ, vnde viscida panis qualitas, ob quam crustæ adhęret mica, infringitur & evanescit.

Secundus vero operationis modus, per impressum virtutis communicandæ characterismum in æquiuocum subiectũ eiusmodi qualitatum, quod medium instrumentarium & animam mundi diximus, nulli adstringitur locorum intercapedini, prout medium subiectum per vniuersum orbem longe lateque se diffundit, velut astra hæc inferiora lustrant, sol viscera terræ, luna intima maris, peruadit; & astra ferè cuncta cælitus mutationes in

corporibus nostris perpetrant, magnes dissitam quantumuis cynosuram insequitur, ut infinita pene alia omittam.

Tertius tandem operationis sympathicæ modus, qui ex utrisque pendet, post certam quandam distantiam, licet vim & energiam ubiq; locorum servet, ex nimia tamen intercapedine vis ejus nonnihil hebescit. Ejusmodi autem est inter cætera, operatio, quæ in sympathica vulnerum medicatione contingit. cum impressa enĩ virtute in subiecto æquivoco diffunditur pariter ex sanguine vel pure quod effluxit tenuior magisq;ætherea residui spiritus portiuncula, quæ prout cum parte magis cælesti aliquid adhuc elementare participat, potissimũ instrumẽtum est mutationũ primarum qualitatũ elementarium, quibus velut idoneum subiectum imbuitur, ad affectam partem deferendarũ, ut & pariter vis glutinatoriæ, quæ ex admistis pulveri gummis procedit, & sarcoticæ, & quæ cicatricem inducit, quam vitriolum suppeditat. Quæ quidem recte minus procedũt, si in loco nimis dissito à patiente, pluribus videlicet milliaribus asservetur pannus san-

ſanguine,& pulvere aſperſus.

Quantum denique ad inſperſi pulveris uſum, ſcire convenit in ſanguine vel materia purulenta, ſympathicæ curationi inſervitura, duo expeti. Primo, ut integra cunctiſq; abſoluta numeris ſervetur, ne pars cæleſtis, & ætherea ſe ab elementari penitus expediat, & ipſam effœtam ac inutilem relinquat, ut ex omnimoda ſanguinis corruptione, & diſſolutione contingit. Secundo, ut fiat totius corporis ſanguinis apertio, h. e. ita diſſolvantur invicẽ principia, & heterogeneæ ſubſtantiæ, ut ſimul adhuc juncta æquivoco ſubiecto ſive animæ mundi corpus pervaſuræ & innata qualitate reſiduæ in ſanguine cæleſtis ſubſtantię, inſigniendæ; ad intimiores particulas liber pateat aditus; ſicq; principia invicem velut hient, & dehiſcant, nexu tamen adhuc fortiſſimo vinciantur.

Gemina autẽ hæc conditio ex pulvere noſtro acquiritur. Prout enim ipſius materia, vitriolum ſcilicet arte paratum elemẽtaribus ac cæleſtibus qualitatibus præditum eſt, in ſanguinem vel pus ſecundum ſingulas ipſorum partes actionem edere

potest, Vitriolum enim substantia est salina, humido aqueo, quali totus fere sanguis constat; facile dissolubilis, & ipsi per minima admiscibilis. Prout autem salinā naturam adeptum est, corruptioni & omnimodæ principiorum dissolutioni ab invicem cohibendæ aptum fit. Ipsis enim imbutus ea fixa minimeq; evanida reddit. Prout vero ipsi vitriolo, non secus ac cuivis salinæ substantiæ, æthereus spiritus inest, tenuis, penetrans, & cęlestium qualitatum capax; diutino vero cum sole cōmercio, ut ita dicam, per moram ad eius radios; eo tempore quo talis planeta in propria exaltationis mansione versatur & vivificis influxibus communicandis apprimè potens est, omnigenam perfectionis speciem consequutus est, sanguinem ipsum atq; pus ad ima vsq; principia penetrat & peruadit, cælestia ab elementaribus quodammodo divellit, & liberum vndequaq; aditum æthereę mundi animæ parat, quo penitiora ingredi, & commercio internę cœlestis substantiæ frui, eiusdemque vivificis & naturæ corporis nostri amicis, ne dicam propriis qualitatibus

tibus affici & intingi possit: quas postea in appositum & affine vulneratum corpus, quod individuali quodam nexu & proprietate discernit & appetit, quovis terrarum transfundat, & ipsius innatum robur redintegret, adaugeat, perficiat, & incolumitati deperditę recuperandæ aptum, idoneumq; reddat.

Non leuiter etiam iuuat, quod substantia magis ætherea sanguinis quæ cũ virtute, animę mũdi impressa, in læsum corpus se diffundit, non modò qualitatibus vitrioli impręgnatur, verum & tenuiorẽ eiusdem substantiam secũ devehit. Prout enim totum vitriolum, sic & singulæ eius particulæ membra roborare, carnem generare, & cicatricem inducere aptę natæ sunt. Idem pariter, vt superius diximus, de osteocollica gummi virtute sentiendũ est; quod nimirum à crassiori fæcula corporis soluta, ope penetrantis vitrioli substantiæ, vel cum ętherea quadam substantia, quę à proprio gummi corpore effluxit, vel solo impressu qualitatis in spirituosa sanguinis substantia, ad vulneratam partem deferatur. Et hęc de pulvere hactenus.

Mirabere forsan, quod de insitis tantū, de influentibus vero spiritibus quidquam nihil dixerim, quasi ad sympathicas actiones in corpore nequiquam conferāt. Scias tamen hoc me consultò omisisse; quamvis non inscium stupendę eorum virtutis, qua eiusmodi operationes promouent. Primò quoniam ad subiectum non absolutè necessarii viderentur. Secundò, ne difficilius persuaderem crassioris Mineruę hominibus eiusmodi spiritus in emortuis, cadaveribus, in sanguine & similibus è corpore nostro eductis diutius asseruari & permanere.

Ne rem tamen intactam omnino relinquam, si morem iudicum consulueris, qui fluente è cadaveris vulneribus sanguine ad præsentiam homicidę, detectum crimen arbitrantur; ob recursum spirituum versus nativam originem, qui tempore conflictus ex homicidę in occidendum corpus confluxerant; unde sequitur prævia concreti sanguinis dissolutio ad spirituum expeditionem & accidentaria effluxio. Si pariter tibi non ignota mira cuiusdam historia, quam Taliacot. de

Cur-

Curtor. Chirurg. refert; qui cum excisum nasum ex alieno corio sibi refici curasset, & eo dudum proprio decore vsus esset, repente aliquando sphacelo correptus cecidit. Ignotam causam mirantibus cunctis, quam mors illius, qui venale corium exposuerat, quæ eodem tempore longinquo in bello contigerat, paulo post detexit.

Hęc inquam & alia plura si diligentius perspexeris, facile erit animaduertere, quātā spiritus influētes sympathicis operationibus opem & auxiliū ferant. Hoc pariter norunt aniculæ nostrates, quæ sulphure & calidis cineribus in recens excretam alui fæcē & inspersis, diarrhæam dysenteriam in illis, qui ianuas suas coinquinarunt, concitant.

Verum quid plura moror? scopum assequutus videor, nempe pulveri nostro omnem maleficii suspicionem ademisse, & ad naturalem causam eius virtutem quodammodo reduxisse. Quæ vero de ipso dicta sunt ad internam eius agendi rationem detegendā, vtinam tibi noua satis, ut meliora docere suscipias, mentēq;

no:

nostram altiori cognitione illustres. Mihi enim in magnis voluisse sufficit.

FINIS.

